

Eötvös József

(1813–1871)

Az élet fája

Ismertem én ifjú koromban
Egy fát, éltemnek kertiben,
Gyönyör között és bánatomban
Enyhet találék hűsiben,
S mint fészkihez a kis madár,
Reá e szív pihenni jár.

Mert zölden áll, bár rég körülte
Eltűnt a kert s virágai;
Az ősz ez egyet elkerülte,
S tömötten állnak ágai,
S bár elveszett minden remény,
E fán még zöldet látok én

S a lomb között ezer virágot,
Pirúlva az ágak fölött,
S ha feltekintek, napvilágot,
Csillogva a levél között,
Hol fülmile csattogva szól
Elmúlt tavasznak bájról.

»Ne nyulj a fához; szép gyümölcse,
De elveszi nyugalmadat —
Így szóla isten édenébe'
Ádámhoz — tartsd parancsodat,
Mert élted fája ez, s tövén
Tied csak egy, a zöld remény.«

Ah bús regel — s talán valónak
Találom én is egykoron;
Ha majd a régen szomjazónak
Enyhülés int le ágidon,
Milyen gyümölcsöt adsz nekem,
Éltemnek fája, szerelem?

1837.

Ősz

Légy üdvözölve ősz, te föld halála,
Borult egeddel üdvözöllek én,
E szívhez illik bús napod homálya,
S e hervadás a messze föld színén.
Pusztán, mint téreid, áll életem.
Halálra intesz, üdvöz légy nekem!

Hervadva hull már a levél a fáról,
És elszállt a virágok illata:
Igy tűn el az öröm, csak múlt bujáról
Meg nem feledkezik a szív soha.
Oh hullj levél, majd nyugtot ad e föld;
Ha veszve a remény, mit ér a zöld?

Mit ér a dal nekem a zöld berekben, Ha csak elmúlt vigalmaimra int, Hogy én is hittem egykor emberekben, S hogy minden eltűnt, gyermek álmakint, S éltéből egy maradt: a fájdalom, És az, mire taníta, bús dalom.	Dalom, mely mint az ősz a hársfa ágít, Szinesre festi végreményimet; Miért irígyled? Elvevé virágít, És pusztán hagyta ifju életemet. Lehúll a lomb, ha oly szinezve áll, Közelve csak szebbíti a halál.
--	---

Miként legszebb a nap végső sugára,
Legcsillogóbb a hajnal csillaga:
Úgy önti báját a költő dalára
Tikkasztó élte nyájas alkonya.
Órája elmúlt, megnyeré a bért:
Öröm helyett a fonnyadó babért.

1839

Tanács

Oh nézd a tölgyet, erős gyökerével A földből szíja élte nedveit, De felfelé hajt minden erejével, S az éghez nyújtja lombos ágait.	Így tégy te ember, kit e földhöz kötnek A sors, s ezer szükség vas karjai; Bár innen élsz, ez nem elég körödnek, Magasabbak küzdelmed céljai.
---	--

Áldást a szív csak így terjeszt körére,
Egész pályánk hasznos csak így lehet:
Miként nagyobb árnyékot vet földjére
A tölgy, mennél magasbra nőhetett.

1845

Szerencse s nyugalom

Nyugodt a táj: a tél hófátyolával Rég elborítá messze téreit, A csermely áll, zajos hullámzatával Nem mossa többé pusztá partjait. Nem suttog lomb a barna, görcsös ágon, S mely rajta énekelt, a víg madár Rég hallgat, s a kihalt, hideg világon Virágtalan, de nyugodt a határ.	Nyugodt, míg a tavasz első fuvalma A csillogó mezőn végig futott, Egy délen át a nap-meleg hatalma A téli tájon győzve elhatott. S im újra felriad ezer szavával A nagy természet álmai után, A csermely felzúg, olvadtott havával Patak rohan a hegynek oldalán;
---	--

A jéglepet egy napnak olvadása
 Elvonta, szinlett nyugalom helyett
 Feltűnt az elmúlt ősznek hervadása,
 S a pusztaság a barna föld felett.

S a nyár ha jó virágos köntösében,
 Mi bájoló a messze láthatár;
 A föld világosabb, zöld rejtekében
 Gyönyörrel énekel minden madár;
 Az ágak nyögve föld felé hajolnak,
 Nem birva többé édes terhüket;
 A csermely zúg, virágok illatoznak,
 S örömjaj tölti a természetet.

Örömjaj, — míg az ősz első ködével
 Homályt borít a színes táj felett,
 S téli halált hirdetve jégszelével,

Egyszerre elront annyi életet.
 Sárgán lehull a lomb sötét tövéről,
 Eltűnt az illat, a virágzás,
 A fecske messze száll e bú helyéről,
 S csak csend marad, csak őszi
 hervadás.

Elvíra! lám, ez keblünk nyúgodalma,
 Ez a szerencse, melyről álmodál;
 Azt feldulá egy nyájas nap hatalma,
 Emezt egy dér — és elhervadva áll.
 Biztos csak egy: sorsodnak változása,
 Vész, ha pihensz, ha éldelsz, veszteség;
 Minden tavasznak eljő hervadása,
 És a nyugalmat vész követte még.

1839

A mult

Ne bámuld azt, ha sokszor,
 Bár boldoggá tevéd,
 Bús hangok töltik ismét
 Költődnek énekét.

A múltat el nem törli
 Boldog jelen soha:
 Az is fáj, a mit elvett,
 Az is, mit meghagya.

1842